

CỘNG ĐỒNG NVQG/PHILA & HỘI CẦU NGUYỆN TỔ CHỨC LỄ GIỖ 60 NĂM TỔNG THỐNG NGÔ ĐÌNH DIỆM, 04-11-2023.

Phóng sự của NGUYỄN ĐỨC CUNG

Trong cuốn *The Vantage Point (Ưu Thế)* TT Johnson đã viết: “*Tổng Thống Eisenhower, cũng như tôi, cảm thấy rằng việc sát hại ông Diệm đã dẫn đến hậu quả gây khó khăn trở ngại cho Nam Việt Nam và cho cả chúng ta.*” (Nhà xuất bản Holt Rinehart & Winston, NY. 1971, trang 131 nguyên văn: “*He felt, as I did, that the assassination of Diem had resulted in a great setback for South Vietnam and for us.*” Minh Võ, *Ngô Đình Diệm, Lời khen tiếng chê*, Thông Vũ tái bản, 1998, tr. 84-85).

Và qua tác phẩm *Những ngày cuối cùng của Tổng Thống Ngô Đình Diệm*, Giáo sư Hoàng Ngọc Thành dựa trên sự phân tích của cơ quan tình báo Hoa Kỳ đã đưa ra nhận xét:

“*Nhưng phân tích và tìm hiểu đến tận cùng, như cơ quan CIA đã làm về các tướng lãnh và nhân vật tại Nam Việt Nam, các ông Trần Văn Đôn, Lê Văn Kim, Dương Văn Minh, Trần Thiện Khiêm, Nguyễn Khánh, Nguyễn Ngọc Lễ và một số khác nữa chỉ là về căn bản những người đánh thuê cho thực dân Pháp rồi vì thời thế nên đã theo ủng hộ ông Diệm. Họ đã được đổi đời nhưng tận đáy lòng họ, căn bản vẫn thế. Điều này không có nghĩa là họ không muốn trở thành người tốt, người “yêu nước” đúng nghĩa của danh từ. Nay ông Diệm gặp khó khăn vừa trong nội bộ và nhất là đối với đồng minh khổng lồ Hoa Kỳ, họ cũng lăm le muốn làm “cách mạng”, làm người yêu nước yêu nòi như ai. Nhưng như sự diễn tiến tình hình cho thấy, họ đâu có tâm vóc, đức tính và khả năng để làm đúng theo tham vọng của họ được. Nên họ cũng trở lại làm tay sai. Một số sách và báo chí ngoại quốc có chỉ trích tổng thống Diệm về sự thiếu cương quyết và cứng rắn trong cách đối xử với*

một số tương tá. Điều nhận xét này có thể xem là đúng.” (Hoàng Ngọc Thành & Thân Thị Nhân Đức, Sách đã dẫn, bản in lần ba, 1999, trang 392).

Những đoạn văn trích dẫn khái quát ở trên đã đủ nói lên hậu quả của một việc làm nông cạn của nhóm tướng lãnh tham tiền ngoại bang, liên hệ đến thân phận của một quốc gia nhược tiểu trót lỡ làm đồng minh của một đại cường, và bản chất của của bọn côn đồ làm đảo chính 1/11/1963 (chữ dùng của TT Hoa Kỳ Johnson) mà chúng ta là người Việt phải chịu mọi liên lụy thảm khốc cho đến bây giờ. Đây cũng là lý do ngày hôm nay người Việt khắp nơi trên thế giới tổ chức lễ tưởng niệm Chí Sĩ và cũng là vị Tổng Thống VNCH, Cụ Gioan Baotixita Ngô Đình Diệm (1901-1963).

1.- Một vài suy tư tản mạn sơ khởi.

Khi mở cửa bước vào thánh đường St Alice (Nữ Vương Mân Côi), vùng Upper Darby, PA vào khoảng 9 giờ sáng, Thứ Bảy 04/11/2023 tôi chợt hướng tầm mắt đọc thăm hai câu đối viết bằng sơn trắng trên nền vải màu tím treo từ trên xuống hai bên tả hữu bàn thờ, như nhắc cho mình rằng tháng Mười Một là tháng để dành riêng cầu nguyện cùng Các Thánh Nam Nữ và cho Các Đấng Linh Hồn trong đó có các bậc anh hùng, tổ tiên, bà con thân thích, bạn hữu cùng những người quen biết đã quá vãng:

*Mừng chư thánh Thiên Đàng hưởng phúc,
Nhớ các hồn Luyện Ngục thương đau.*

Âm hưởng của hai ngày lễ lớn đầu tháng Mười Một: Lễ Các Thánh Nam Nữ và Lễ Các Đấng Linh Hồn vẫn còn như quán quít lấy nhau qua lời ca điệu hát và trong không khí trầm lặng sẽ còn kéo dài cho đến hết tháng dương lịch này.

Năm nay Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Thành Phố Philadelphia & Phụ Cận do DS Nguyễn Đức Nhiệm là Chủ Tịch, lại phối hợp với Hội Cầu Nguyện qua Hội Trưởng Nguyễn Viết Bích, để có một Ban Tổ Chức (cho cuộc lễ tưởng niệm Cố TT Ngô Đình Diệm và Các anh hùng liệt sĩ VNCH vị quốc vong thân) gồm các ông Vũ Trục, Nguyễn Tường Thước, Đỗ Bá Chi, Võ Thế Hiệp, DS Nguyễn Đức Nhiệm và phía Hội Cầu Nguyện có các ông Nguyễn Viết Bích, Nguyễn Xuân Định, Trần Anh Tuấn, Trần Văn Chính, Phan Văn Thức cùng với sự tham dự của đại diện các tổ chức chính đảng như Đại Việt Cách Mạng Đảng, đảng Việt Tân, Hội Cao Niên, Hội Ái Hữu Cựu Tù Nhân Chính Trị, với khoảng 300 giáo dân thuộc Hội Cầu Nguyện trong đó có các nhân sĩ thuộc nhiều thành phần tôn giáo. Thánh lễ cầu nguyện và tưởng niệm do Linh Mục Trịnh Minh Quân, Quản nhiệm Giáo xứ St Alice, Upper Darby thuộc Tổng Giáo Phận Philadelphia, với sự phụ lễ của Phó Tế Vĩnh Viễn Diệp Nguyễn.

Thật ra cuộc lễ tưởng niệm Cố TT Ngô Đình Diệm tại Philadelphia có một quá trình lịch sử khá dài lâu mà sáng kiến tiên khởi là do Cố Linh Mục VŨ NHƯ HUỲNH, nguyên Hiệu Trưởng Trường Trung Học Sao Mai Đà Nẵng trước năm 1975, Chính xứ thuộc một giáo xứ Công Giáo nằm trên tại đường 47 phía Nam thành phố Philadelphia khoảng năm 1980 khi Ngài cùng một nhóm giáo dân Việt Nam tổ chức vào dịp tháng Các Đấng Linh Hồn tại giáo xứ Ngài coi sóc. Giáo dân các nơi

tại Philadelphia đều rủ nhau về đó hằng năm tham dự thánh lễ cầu nguyện, thường do một số nhân sĩ Công Giáo như ông Nguyễn Văn Đán, Hoàng Ngọc, Đinh Kim Sơn, Vũ Quý Thế, nhà báo LTQ, xin lễ cầu nguyện cho Cụ Diệm và Các Đẳng Linh Hồn. Từ năm 1990, khi có phong trào H.O. qua định cư tại Hoa Kỳ rồi thành lập các hội đoàn như Hội Ái Hữu Cựu Tù Nhân Chính Trị, Hội Ái Hữu H.O., Hội Cao Niên, Hội Hải Quân, Hội Không Quân, Hội Cựu Thiếu Sinh Quân, Hội Thừa Thiên-Huế, Hội Quảng Trị, lễ cầu nguyện cho Cố TT Ngô Đình Diệm cũng được thường xuyên liên tục tổ chức tại các giáo xứ như Giáo xứ Thánh Helena, Giáo xứ Thánh Thomas Aquinas. Sau thánh lễ, Ban Tổ Chức thường mời họp mặt tại nhà hàng Maxim đường Washington Ave, Philadelphia để nghe diễn thuyết về công đức của Cố TT Ngô Đình Diệm. Từ năm 1988 cho đến nay, cuộc lễ vẫn được tổ chức thay đổi qua nhiều địa điểm cùng với Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia tại Philadelphia, thu hút nhiều thân hữu từ các tiểu bang lân cận về tham dự.

2.- Thánh lễ tưởng niệm Tổng Thống Ngô Đình Diệm tại Philadelphia.

Thánh lễ này cũng có mục đích cầu nguyện cho các hội viên của Hội Cầu Nguyện đã qua đời nên dưới chân bàn thờ chúng tôi nhận thấy có đặt rất nhiều chân dung trong đó có khung ảnh Linh Mục Trần Kim Thiện, Cố Quản Nhiệm Giáo Xứ St Alice và đã mất tại Việt Nam, chân dung Phó Tế Huỳnh Mai Trác đã mất tại Houston mà gia đình vừa làm lễ giỗ 100 ngày.

Mở đầu cho Thánh Lễ, mọi người tham dự được mời đứng lên đón rước di ảnh của Cố Tổng Thống Việt Nam Cộng Hoà NGÔ ĐÌNH DIỆM mà bốn vị trong trang phục các quân, binh chủng rước từ cuối nhà thờ trịnh trọng tiến lên và định vị vào phía tay trái cung thánh, cùng với hoa hương, đèn nến kính cẩn trang nghiêm.

Mở đầu bằng bài thánh ca “*Đi Về Nhà Chúa*”, của Trâm Hương và Dao Kim, Ca đoàn của giáo xứ đã làm xúc cảm lòng người hiện diện qua ngôn từ thâm đượm ý nghĩa thần học nói về cùng đích của cuộc sống con người qua cái chết, phối hợp trong nhận thức tin tưởng rằng mối giao thoa giữa trời với đất, giữa quá khứ với hiện tại vẫn liên đới khăng khít nhau luôn mãi:

*Đi về nhà Chúa, tim con reo hoan lạc Chúa ơi.
Đi về nhà Chúa, ôi bao nhiêu mến thương ngập trời.
Lạy Chúa, đi về nhà Chúa, tim con reo hoan lạc Chúa ơi.
Đi về nhà Chúa, đi về nhà Chúa, ôi bao nhiêu mến thương ngập trời...*

*Đi về nhà Chúa, con xin tri ân Ngài Chúa ơi.
Với triều thần thánh, con ca danh Chúa ôi tuyệt vời.
Lạy Chúa, đi về nhà Chúa con xin tri ân Ngài Chúa ơi.
Đi về nhà Chúa với triều thần thánh con ca danh Chúa ôi tuyệt vời.*

Nếu bài hát trên đây tràn những lời hoan tưng tung hô mang tính giai điệu (mélodie), thì bài hát ở dưới mà tôi sắp nói đến mang tính cầu xin (prière) đó là lúc bấy giờ trong trí tôi chợt thoáng hiện về những ca từ của bài thánh ca “*Ngày Về*” của cha Kim Long, nhạc sĩ nay đã 83 tuổi còn sống ở Việt Nam dùng hình ảnh lịch sử dân Do Thái để nói lên lịch sử cứu độ, nào có khác chi những nỗ lực tìm đường thoát đi, vượt biên, vượt biển của hàng triệu người Việt Nam cố chạy thoát làn sóng đỏ sau năm 1975. Tôi chợt nghĩ về thân phận của người Việt quốc gia ở hải ngoại cũng tựa dân tộc Do Thái trước năm 1948 khi còn phải lưu vong, thất bát, bỏ xứ lang thang khắp nơi trên thế giới.

ĐK. Khi Chúa thương gọi con về, hồn con hân hoan như trong một giấc mơ. Miệng con nức vui tiếng cười, lưỡi con vang lời ca hát. Ngàn dân tung hô: con thật vinh phúc.

1.- Khi dân Sion qua khỏi kiếp lưu đày, con vẫn cứ như còn sống hoài giấc mơ triền miên.

2.- Hôm nay chư dân loan truyền với nhau rằng: Thiên Chúa rất nhân từ đã làm biết bao kỳ công.

3.- Bao nhiêu anh em lưu lạc chốn quê người, xin Chúa dẫn đưa về như dòng nước xuôi miền nam.

4.- Gieo trong đau thương sẽ gặt giữa vui mừng, đi khóc lóc u sầu sẽ về giữa muôn lời ca.

Trước khi có Công Đồng Vaticano II (1962-1965) bài hát mở đầu cho lễ tang thường là bài hát bằng tiếng Latinh thường gọi tên là Réquiem: “Réquiem aeternam, dona eis, Domine, et lux perpétua luceat eis...” (*Lạy Chúa, xin cho linh hồn... được nghỉ ngơi đời đời, và cho ánh sáng ngàn thu chiếu soi linh hồn ấy*) với nhạc điệu buồn buồn, chậm rãi, nghe thấm cả lòng người. Nhưng sau Công Đồng, Giáo Hội đã làm những cuộc đổi thay về nghi thức phụng vụ, và cho phép các giáo hội địa phương phổ biến các thánh ca tươi vui hơn.

Đến đây, người viết cũng nhớ lại ngày xưa mỗi lần đến *Ca Tiệp Liên* trong Tang lễ là ca đoàn lại hát bằng tiếng La Tinh bài **Dies Irae** (Ngày Thịnh Nộ – The day of Wrath) được viết do Thomas of Celano khoảng năm 1256, hay do Latino Malabranca Orsini (d.1294) sáng tác, nghe thật hãi hùng, buồn thảm và đầy vẻ lo âu, trầm cảm. Mở đầu bài Dies Irae là:

Dies irae, dies illa, solvet saeculum in favilla, teste David cum Sibylla...

(The day of wrath, that day, will dissolve the world in ashes: (this is) the testimony of David along with the Sibyl.- *Ngày ấy ngày thịnh nộ, ngày vũ trụ nát tan, theo lời David và Sibylla*). Rồi tiếp đến bài hát vẽ ra cảnh tượng thiên thần thổi loa, tụ họp mọi người lại để nghe phán xét, việc làm thiện ác sẽ được phơi bày trước đấng thẩm phán chí công, không có gì không bị luận phạt...

Sau Công Đồng Vatican II, Giáo Hội đã có nhiều đổi thay trong phụng vụ, ít khi dùng bài hát này nữa, và Giáo Hội Công Giáo Việt Nam cũng đã tiếp nhận sự thay đổi đó bằng những bài hát tươi vui đem lại niềm vui tin tưởng cho mọi người như trên. Tạ ơn Mẹ Giáo Hội.

Những bài hát như “Ngày Về” của Nhạc Sư KIM LONG, bài “Đồng Cỏ Tươi” của Nhạc Sư HÙNG-LÂN Hoàng Văn Hường (1922-2012), rồi gần đây bài “Đi Về Nhà Chúa” của Trầm Hương – Dao Kim được thay vào bài *Dies irae* tất cả toát lên vẻ vui tươi và tràn đầy hy vọng bởi vì giáo lý người Công Giáo dạy rằng “chết không phải là hết, mà chỉ là sự đổi thay” (*Life is changed, not taken away*. Tôi Tớ Thiên Chúa, Dorothy Day +1980).

Đây là một buổi lễ mang ý nghĩa đặc biệt vì là phối hợp giữa việc cầu nguyện cho các linh hồn Hội viên Hội Cầu Nguyện đã qua đời với sự tham dự của rất nhiều thân nhân với sự tưởng niệm Cố TT Ngô Đình Diệm cho nên việc đọc các bài đọc I và II dành cho bà Kim Như, quả phụ của Phó Tế Huỳnh Mai Trác đã mất trước đây một trăm ngày, và một thân nhân của hội viên quá vãng.

Trong bài giảng lễ, Linh Mục Trịnh Minh Quân, dù thuộc hàng hậu duệ trưởng thành ở hải ngoại, nhưng cũng bày tỏ niềm tôn kính đối với các bậc tiền nhân anh hùng của đất nước. Vị giảng thuyết nhấn mạnh đến đức tính khiêm tốn của con người và cho rằng con người càng khiêm tốn thì càng trở nên quan trọng. Đề cập đến Cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm, Linh mục Trịnh Minh Quân nói: “*Tổng Thống Ngô Đình Diệm là một người Công Giáo tốt lành và là một lãnh tụ quốc gia chân chính, không làm việc cho bản thân mà chỉ lo phục vụ đất nước về đủ mọi lãnh vực kinh tế, chính trị, quân sự, dân sinh xã hội. Thiên Chúa đã sai Tổng Thống Ngô Đình Diệm đến làm Tổng Thống của một quốc gia, và Tổng Thống đã tuân phục mệnh lệnh đó cho đến chết. Hôm nay chúng ta hội họp nhau đây, trong thánh lễ trang trọng này để cầu nguyện cho linh hồn Gioan Baotixita Cố TT, linh hồn Giacôbê Cố vãn bào đệ, linh hồn các quân dân cán chính Việt Nam Cộng Hoà, cùng toàn thể linh hồn các hội viên và thân nhân đã ly trần. Xin Thiên Chúa dủ lòng thương đón nhận tất cả vào nhà Chúa.*”

Những người dâng lễ vật có ông Nguyễn Đức Cung, Cựu Dân Biểu VNCH, bà Nguyễn Thị Kim Như, quả phụ Phó Tế Huỳnh Mai Trác, ông Phương Nam Đỗ Bá Chi, nhân sĩ Phật Giáo, bà Vũ Trục, nhân sĩ Phật Giáo thể hiện tinh thần đoàn kết tôn giáo và hài hoà chính kiến tại địa phương.

Một bài hát hay của nhạc sĩ Phanxicô *Trong Trái Tim Chúa Yêu Con Người* được Ca đoàn hát lên trong Phần Hiệp Lễ gợi lại tình cha con giữa Thượng Đế với nhân loại như Thánh sử Gioan nói trong sách *Tin Mừng* (Chúa Là Tình Yêu).

Cho đến nay, có rất nhiều tác giả ngoại quốc, khi viết về Tổng Thống Ngô Đình Diệm, đã cho rằng Cụ Diệm là người đệ tử của Khổng Tử (*The Last Confucian* của Dennis Warner; *The Last Mandarin* của Anthony T. Bouscaren) là người nắm thiên mệnh của Thượng Đế trao cho (*The Lost Mandate of Heaven* của Geoffrey Shaw) và tác giả còn coi Cụ Diệm như là một vị tử đạo (martyr). Lòng tôi miên man suy niệm theo bài hát dưới đây và nghĩ rằng Tổng Thống Ngô Đình Diệm đã có được một chỗ nghỉ ngơi, có thể là nhỏ bé, trong ngôi nhà của Cha trên trời... Cụ đã tìm bước mền yêu theo đạo lý Nhân Vị được mạc khải từ giáo lý của Thiên Chúa.

Điệp khúc. *Trái tim hồng Thiên Chúa, trái tim người Cha, mãi muôn đời yêu dấu chúng con gần xa. Tháng năm đời con sống chứa chan lời ca, có ân tình Thiên Chúa trái tim nở hoa.*

Phiên khúc.

1.-Trong trái tim Chúa yêu muôn đời, con xin được một chỗ nghỉ ngơi, nhỏ bé thôi, nhỏ bé thôi như nước mưa tan trong biển khơi. Nhỏ bé thôi, nhỏ bé thôi, trái tim con trong trái tim Người, nhỏ bé thôi, nhỏ bé thôi, là tình con trong khối tình Người.

2.-Trong trái tim Chúa như nôi hồng con xin được như bé ngủ mơ. Một giấc mơ, nghìn giấc mơ, những giấc mơ ấm êm tuổi thơ. Nhỏ bé thôi, nhỏ bé thôi mỗi ước mơ con có trong đời, là sống vui, là hát vui là trẻ thơ trong mái nhà Người.

3.-Trong trái tim Chúa bao dịu dàng, con xin được nghe Chúa bảo ban. Dậy dỗ con, dậy dỗ con biết sống sao thấm tười tình son. Tìm bước theo đường mến yêu, biết dâng trao, biết thứ tha nhiều. Cùng Chúa đi, cùng Chúa đi gọi niềm vui chung với mọi người.

Trước khi kết thúc thánh lễ, ông Nguyễn Viết Bích, Hội Trưởng Hội Cầu Nguyện đã đứng lên nói lời cảm ơn Linh Mục Quản nhiệm, Phó Tế và toàn thể bà con đã sốt sắng tham dự thánh lễ cầu nguyện cho Tổng Thống Ngô Đình Diệm, ông Cố Vấn Ngô Đình Nhu và các hội viên đã qua đời.

Kế đó ông Nguyễn Tường Thước thay mặt Ban Tổ Chức cảm ơn mọi người đã tham dự cuộc lễ trong tinh thần yêu thương, đoàn kết và kêu gọi giáo dân có mặt, vì lòng thương yêu, kính trọng Tổng Thống Ngô Đình Diệm nên đọc mỗi ngày một Kinh Lạy Cha và một Kinh Tin Kính cầu cho linh hồn Gioan Baotixita. Gợi ý này rất thâm thúy.

Sau hết, trước khi ban phép lành Linh mục Quản nhiệm Trịnh Minh Quân đã đọc kinh tạ ơn cho bữa ăn trưa do Ban Tổ Chức do DS Nhiệm và Hội Cầu Nguyện do ông Nguyễn Viết Bích, Hội Trưởng khoản đãi phía cuối nhà thờ. Nhiều vị hảo tâm đã hoan hỉ đóng góp ít nhiều để bù vào các khoản chi tiêu đã được minh bạch hoá sau khi cuộc lễ hoàn tất một cách tốt đẹp.

Sau khi thánh lễ kết thúc, tôi gặp thăm cụ Hoàng Văn Khương, một thành viên của Hội Cầu Nguyện, ở cuối nhà thờ. Cụ Khương đọc cho tôi nghe mấy vần thơ viết về Tổng Thống Ngô Đình Diệm như sau:

*Trót mang áo thụng đầu khăn lượt,
Đành bỏ sơ-mi cổ áo là.
Hơn chín năm dài lo ái quốc...*

Đây là một bài thi Đường luật theo thể “thất ngôn bát cú” chỉ tiếc thiếu hai câu đầu; hai câu *thực* và *luận* đối nhau rất chỉnh, nên tôi cũng tạm xin phép “nối đầu” ...Câu thứ tư cụ Khương không nhớ được, tôi phải viết tiếp như sau:

Vẫn nguyên ý trọn với sơn hà.

3.- Ý nghĩa sự tuần quốc.

TT Ngô Đình Diệm đã thể hiện mối tương quan lo lắng, thương yêu giữa Cụ đối với đất nước trong thời khắc cuối đời Cụ, năm 1963, trong đó có hàng chục triệu sinh linh, đồng bào, đồng chí, chiến sĩ quốc gia, hàng chục vạn quân cán chính, những người mà Cụ đặt hạnh phúc của họ trong nỗi cơm của chính họ qua câu hỏi thể hiện mối tương quan nào lòng của Cụ được Đại Úy Đỗ Thọ, tùy viên của Tổng Thống ghi lại trong nhật ký của mình như sau: Khi rời bỏ Dinh Độc Lập, cũng lối 5 giờ chiều ngày 1-11-1963, “từ Dinh đi ra xe để đến nhà Mã Tuyên, cùng với Cụ Ngô Đình Diệm đi trước, có Cố vấn Nhu và ông Cao Xuân Vỹ. Theo ông Vỹ, Cụ vẫn không tỏ dấu lo lắng gì. Dọc hành lang, Cụ bỗng xé bầu im lặng, tự nhiên thốt ra: “Phận tui sao cũng được, nhưng đất nước này sẽ ra thế nào đây?” (Nguyễn Phương tự Trúc Long, *Tưởng niệm một cái chết*, Văn Nghệ Tiền Phong số 285).

Những người như Nguyễn Văn Thiệu, Trần Thiện Khiêm, Nguyễn Cao Kỳ, Cao Văn Viên v.v... khi lên máy bay của Hoa Kỳ ra khỏi VN những ngày trước khi VNCH sụp đổ, đã nghĩ gì về số phận của một đất nước còn lại sau một thời gian dài hưởng thụ đã chán chê?

Khi ghi lại câu hỏi băng quơ thốt ra ở trên của TT Ngô Đình Diệm, tôi chợt nghĩ đến thân phận Đức Ki-Tô trên thánh giá: “*Lạy Thiên Chúa, lạy Thiên Chúa của con, sao Ngài bỏ rơi con?*” (Mát-thêu 27: 46). Đất nước như mẹ già mà Cụ Diệm phải lo toan phụng dưỡng, nay đành đoạn phải dứt áo ra đi. Rồi nữa, đêm Cụ Diệm canh thức ở nhà Mã Tuyên, tôi nghĩ chính là đêm cầu nguyện không khác gì thời gian của các vị đan sĩ có những sự “tĩnh thức nội tâm” để cầu nguyện hằng đêm, việc mà chính Đức Cố Giáo Hoàng Biển Đức đề cập trong cuốn sách của Ngài viết về *Thời Thơ Ấu Của Đức Giê-Su Na-Da-Rét* (Bản dịch Fx. Phạm Đình Phước, 2012, trang 73). Một sự liên tưởng của bản thân tôi theo trực giác.

Trong bài báo viết có tên “*Tưởng niệm một cái chết*” đăng trên *Văn Nghệ Tiên Phong*, số 119 của chủ nhiệm Nguyễn Thanh Hoàng ở Virginia, cách nay hơn ba thập niên, Linh mục sử gia Nguyễn Phương đã viết như sau: “*Và Cụ đã ra đi đúng nghi lễ, loại nghi lễ thích hợp với hoàn cảnh riêng của Cụ. Nghi lễ này, dĩ nhiên, không giống nghi lễ Tế Nam giao. Tế Nam giao là Tế Trời Đất, và vị nguyên thủ quốc gia đứng ra hành lễ. Hoàn cảnh của Cụ khác hẳn: chủ tế cũng khác, mà của lễ cũng khác. Chủ tế đây là khách ở mãi phương xa, là ngoại bang, đang uỷ quyền cho Chủ tịch Hội Đồng Tướng Lãnh tùy nghi định đoạt. Còn của lễ là chính Quốc gia Việt Nam, mà Cụ Diệm sẽ là đại diện, đứng ra làm vật tế sinh. Hoàn cảnh như vậy, nghi lễ sẽ phần lớn nằm trong thâm cung của chiếc thiết giáp viện trợ Mỹ M113. Dầu sao, nay bí mật đã bị tiết lộ: người đứng ra nhận lệnh ngoại bang là Tướng Dương Văn Minh, người thi hành chỉ thị của Tướng Minh là Tướng Mai Hữu Xuân, và tên đao phủ là Thiếu tá Nhung. Phần thấy được của nghi lễ đã được Đại úy Thọ mô tả, đại khái như sau: Hội Đồng Tướng Lãnh cho chiếc M113 đến nhà thờ Cha Tam áp giải Cụ Diệm về Bộ Tổng Tham Mưu với mật lệnh giết Cụ dọc đường. Đối với họ, “Giờ này không còn ai là Tổng Thống nữa”. Thế rồi, lối 8:15, thiên hạ sẽ thấy nằm ở kỳ đài Tổng Tham Mưu hai xác chết bị dao đâm, súng bắn: xác của Cụ Diệm và của Cố Vấn Nhu. Lễ nghi tuần quốc của Tổng Thống Ngô Đình Diệm đã hoàn tất.”*

Tuần quốc là chết vì nước. Trong một bài báo viết năm 2015, Luật sư Lê Công Định, một nhân vật bất đồng chính kiến trong nước, vốn là người được đào tạo dưới mái trường XNCH, đã có bài nhan đề “*Tiếc thương cố tổng thống Ngô Đình Diệm*”

đăng trên trang mạng *Chính Nghĩa*, xin trích một vài đoạn mang ý nghĩa thông tin như sau:

Lúc thiếu thời đi học, nhắc đến có Tổng thống Việt Nam Cộng Hoà Ngô Đình Diệm và Nguyễn Văn Thiệu, đa số thầy cô dưới mái trường XHCN của tôi đều gọi là “thằng Diệm” và “thằng Thiệu”. Về nhà tôi kể lại cho ba mẹ nghe. Ông bà nghiêm nghị cấm tôi không nên bắt chước thầy cô, vì như thế là vô lễ và bất kính đối với các bậc tiền nhân. Sau này, trưởng thành, có dịp đi làm việc ngang vùng Ninh Thuận, một đồng nghiệp lớn hơn tôi vài tuổi hỏi: “Nghe nói vùng này là quê hương của thằng Thiệu?” Tôi cau mày, đáp: “Dù sao ông Nguyễn Văn Thiệu cũng đáng bậc cha chú của anh mà! Nếu mình đi đến vùng Nghệ An, em nói đây là quê hương của thằng Hồ, anh sẽ cảm thấy thế nào?” Anh ấy chống chế: “Xin lỗi, thói quen thôi mà!” Từ đấy anh ấy xem tôi là “phản động” (!). Tôi hãnh diện về tiếng “phản động” đó, vì nhớ đến lời giáo huấn đạo làm người của cha mẹ tôi.

Ba tôi, một người tham gia phong trào cộng sản, vẫn luôn bày tỏ lòng kính trọng đối với cố Tổng Thống Việt Nam Cộng Hoà Ngô Đình Diệm. Ông thường nhận định với tôi rằng dân tộc này sẽ tốt đẹp hơn nhiều, thậm chí có thể sánh ngang với Nhật Bản ở Á châu, nếu cụ Diệm leo lái con thuyền đất nước đến được bờ bến mà cụ tâm niệm và tranh đấu cả một đời. Khi tôi tỏ vẻ ngạc nhiên vì sao ông chưa bao giờ bày tỏ sự tôn trọng tối thiểu đối với bất kỳ lãnh tụ cộng sản nào, ba tôi lắc đầu trả lời: “Ba chọn làm đường!” Và ông luôn căn dặn tôi: “Thế hệ của con không được quyền lạc lối như ba.”

Mỗi sáng mừng một Tết hàng năm lúc tôi còn là học sinh tiểu học và trung học, sau khi sang chúc Tết ông nội về, ba mẹ thường đưa anh em chúng tôi đến nghĩa trang Mạc Đĩnh Chi viếng mộ dựng sáu tôi là ký giả Vân Sơn Phan Mỹ Trúc, Chủ bút nhật báo Đông Phương ở Sài Gòn trước năm 1975. Bao giờ cũng vậy, trước khi đến mộ dựng tôi, ba tôi luôn dừng lại thắp hương, còn mẹ tôi (một giáo dân Công giáo) đọc kinh cầu nguyện trước mộ Tổng thống Ngô Đình Diệm, Cố vấn Ngô Đình Nhu và bà cụ cố thân sinh của hai ngài. Anh em chúng tôi phải đứng chấp tay, cúi đầu. Điều đó đã trở thành thông lệ của gia đình tôi ngày xưa.

Năm 1998, sang Pháp học, tôi đọc một quyển sách về Tổng thống Ngô Đình Diệm và biết rằng sau khi nghĩa trang Mạc Đĩnh Chi bị giải toả năm 1985, hài cốt của ba vị cùng ông Ngô Đình Cẩn được thân nhân chuyển về nghĩa trang Lái Thiêu. Tết năm 1999, nhân dịp trở về Việt Nam dự chương trình Orientation dành cho sinh viên nhận học bổng Fulbright du học Hoa Kỳ, tôi chở ba đi Bình Dương tìm nghĩa trang Lái Thiêu, mà ông còn nhớ tên gọi xưa là “Nhị Tì Quảng Đông”. Chúng tôi dò hỏi những người dân gác mộ xung quanh đó, thì được hướng dẫn tận tình và đưa

đến tận nơi. Họ còn nhắc nhở chúng tôi viếng nhanh rồi về, vì buổi trưa các du kích xã đi ăn cơm nếu không chúng tôi có thể bị mời về xã đội điều tra lý do viếng mộ ông Ngô Đình Diệm.

Theo quyển sách tôi đọc, bia mộ của cố Tổng thống ghi “Giacôbê Đệ”, còn bia mộ của ông Cố vấn ghi “Baotixita Huynh”, do thân nhân lúc cải táng cố tình tráo hai chữ “huynh” và “đệ” để kẻ gian nhầm lẫn. Tôi không rõ thực hư việc này, nhưng quả nhiên thấy rõ những dòng chữ ấy. Giữa mộ hai ngài là mộ của bà cụ cố thân sinh. Cách một quãng xa, ngôi mộ có tấm bia dựng cao ghi chữ “Can” và năm mất 1964, chính là mộ phần của ông Ngô Đình Cẩn. Hai cha con tôi kính cẩn làm lễ, thắp hương, đọc kinh cầu nguyện và chụp ảnh lưu niệm. Suốt đoạn đường về ba tôi trầm ngâm, muôn phiên trước cảnh một nhân vật từng có sự nghiệp vĩ đại nhất của dân tộc ở thế kỷ 20 mà cuối đời chỉ còn nắm tro tàn vùi chôn tại một nơi và theo một cách thức không tương xứng với tầm vóc và đóng góp của ông. Nỗi buồn của ba lây sang cả tôi...”

Để cảm nghiệm thêm ý nghĩa của hai chữ “tuần quốc” tiềm tàng trong sự hy sinh cao vời của Tổng Thống Ngô Đình Diệm, xin đọc bài thơ dài sau đây của Thái Bá Tân mà tiểu sử như sau: Học giả Thái Bá Tân, sinh quán ở Nghệ An, được gửi đi du học ở Moscow trong thời kỳ thập niên 60-70. Sau khi trở về, ông sinh sống ở Hà Nội bằng nghề dạy học, viết văn, dịch sách, và làm thơ. Những bài thơ 5 chữ của ông mang nhiều tính chất nâng cao dân trí. Mỗi bài thơ đều có mang theo vài thông điệp để gửi đến một số đối tượng với lời lẽ nhẹ nhàng nhưng rất thâm thúy. Hy vọng những đối tượng ấy sẽ nhận ra được và tự điều chỉnh, để xã hội được tốt đẹp hơn. Ông luôn tự hào: là một “hạt giống đỏ”, nảy mầm và lớn lên trong một “ngôi vườn đỏ”, nhưng không hề bị nhuộm “đỏ” và chưa bao giờ là một đảng viên của đảng Cộng Sản. (Theo tài liệu trên mạng do Nhà văn Võ Hồng Phi chuyển).

NGÔ ĐÌNH DIỆM 1

Thái Bá Tân (Hà Nội) Apr. 2019

Đọc trên mạng thấy nói
Vào những năm sáu mươi
Khi Ngô Đình Diệm chết
Người ta lục trong người

Chỉ thấy chuỗi tràng hạt
Nửa bao Bastos Xanh
Loại thuốc rẻ tiền nhất
Của người nghèo Sài Thành

Các tướng lĩnh đảo chính
Soi tài khoản của ông
Cả trong và ngoài nước
Xem có nhiều tiền không

Cuối cùng ông Minh Lớn
Thông báo với đồng bào
Tài khoản của ông Diệm
Không có đồng tiền nào

Trên mạng nghe nói thế
Không biết đúng hay sai
Còn đây là sự thật
Tuyệt đối đúng, không sai.

Trưởng ban tổ chức đảng
Tỉnh Yên Bái vừa qua,
Bị bắn chết, để lại
Một trăm nghìn đô-la.

Cộng thêm một tỉ rưỡi,
Thành gần bốn tỉ đồng.
Số tiền khổng lồ ấy
Được cất ở văn phòng.

Dân, vốn lười suy nghĩ,
Tuy nhiên qua vụ này
Cũng muốn hỏi nhà nước
Mấy câu hỏi sau đây:

Một- ông Ngô Ngọc Tuấn,
Chết, tiền thế là nhiều.
Thế những năm còn sống,
Trong phòng có bao nhiêu?

Hai- ông Tuấn giàu thật
Dầu mới chỉ quan to,
Chưa phải quan to nhất
Đang sống ở thủ đô.

Họ quan to nhất ấy,
Ngộ nhớ chết như ông,
Trong phòng họ làm việc
Có bao nhiêu tỉ đồng?

Tự nhiên nhớ ông Thiệu
Hồi còn ở Miền Nam:
“Đừng nghe cộng sản nói.
Hãy xem cộng sản làm!”

NGÔ ĐÌNH DIỆM 2

Thời ông Diệm, kinh tế
Của Việt Nam Cộng Hoà
Hơn Hàn Quốc gấp rưỡi
Thái Lan – gần gấp ba.

Đến ông Lý Quang Diệu
Cũng chỉ mong nước ông
Có ngày sẽ giàu đẹp
Như Hòn Ngọc Viễn Đông.

Nghe nói cả bóng đá
Từng lên đỉnh vinh quang
SEA Games năm 59
Dành được Huy Chương Vàng

Thậm chí đội Nhật Bản,
Lại nghe nói, nhiều lần
Sang Sài Gòn tập huấn
Nên mới khá hơn dần.

Sau khi ông Diệm chết,
Ngô Đình Thục, anh ông
Sống nghèo đói ở Mỹ
Trong Tu Viện Đồng Công

Bà Nhu thì héo hắt
Trong căn hộ tí hon
Ở thành Rome nước Ý,
Vì nghèo và vì buồn.

Tức là cả ông Diệm
Và người thân của ông,
Khi tại chức, quyền lực
Không tư túi một đồng.

Nghe người ta nói thế
Về Việt Nam Cộng Hoà
Sai đúng là một chuyện
Chuyện khác, buồn cho ta.

NGÔ ĐÌNH DIỆM

“Tôi không phải thần thánh,
Mà là người bình thường
Tôi thức khuya, dậy sớm
Vì đất nước, quê hương.

Tôi tiến, mong các bạn
Hãy cùng tiến theo tôi.
Tôi lùi, hãy bắt bỏ.
Tôi chết, nổi chí tôi.”

NGÔ ĐÌNH DIỆM

Tổng Thống Ngô Đình Diệm
Cúng năm trăm nghìn đồng
Và ra lệnh chính phủ
Xuất thêm hai triệu đồng.

Để xây chùa Xá Lợi,
Hai nghìn rưỡi mét vuông.

Năm một Chín Năm Sáu
Ngôi chùa ấy xây xong.

Chính ông đã đề nghị
Cấp đất không lấy tiền
Xây một ngôi chùa mới
Đó là chùa Vĩnh Nghiêm

Ông đã cúng toàn bộ
Mười lăm nghìn đô-la
Tiền ông được giải thưởng
Cho Đạt Lai Lạt Ma

Chùa Nam Thiên Nhất Trụ
Và cả chùa Phổ Quang
Cùng một số chùa khác
Được xây dựng khang trang

Cũng là nhờ ông Diệm
Một con chiên có lòng
Tiếc, sau này phật tử
Đã nhiều người chống ông.

Thái Bá Tân

1.- Chùa Vĩnh Nghiêm xây 1964. Toàn bộ khu đất rộng xây chùa được ông Diệm ký bán, giá tương trưng một đồng.

2.-Đức Đạt Lai Lạt Ma lúc ấy là lãnh tụ của Tây Tạng vừa bị Trung Quốc chiếm đóng (Theo tài liệu trên mạng).

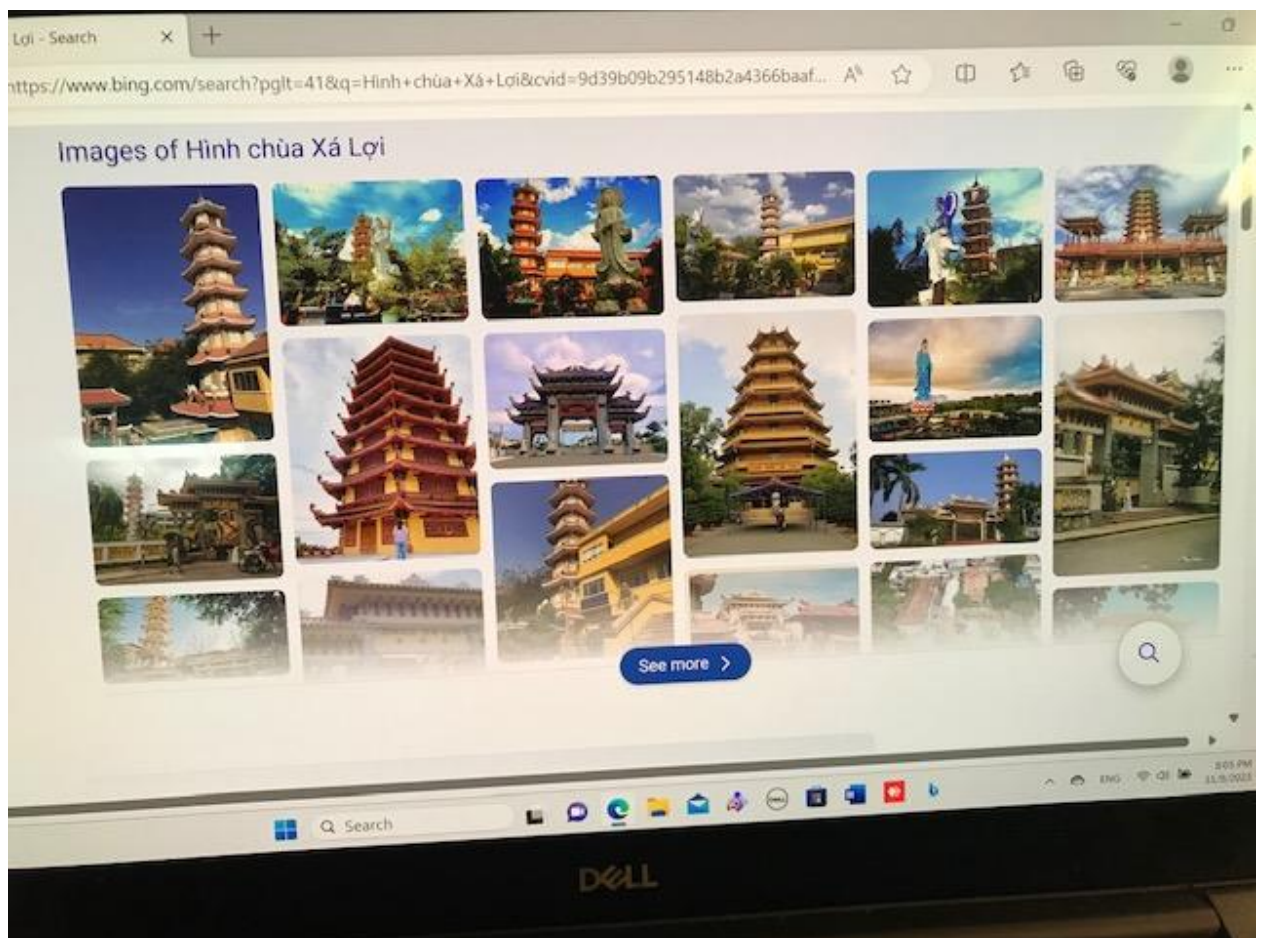
Để kết thúc bài phóng sự này, chúng tôi xin mượn một số câu nói trong cuốn sách có tên *La République du Việt-Nam et les Ngô-Đình* mà tác giả là các ông bà Ngô-Đình Quỳnh, Ngô-Đình Lệ-Quyên (+2012) Jacqueline Willemetz:

“Après l’assassinat de Kennedy, le nouveau gouvernement de Johnson fut confronté à la recrudescence des attaques du Việt Cộng dopé par le meurtre des Ngô-Đình. Nguyên-Huu Tho, le Président du Front national de libération, déclara au journaliste australien Wilfrid Burchett: “La chute des Ngô-Đình a été pour nous un don du ciel”. (Nhà xuất bản L’Harmattan, Paris, 2013, trang 59). Tạm dịch: “Sau cuộc ám sát Kennedy, chính quyền mới của Johnson đã chạm trán với những cuộc

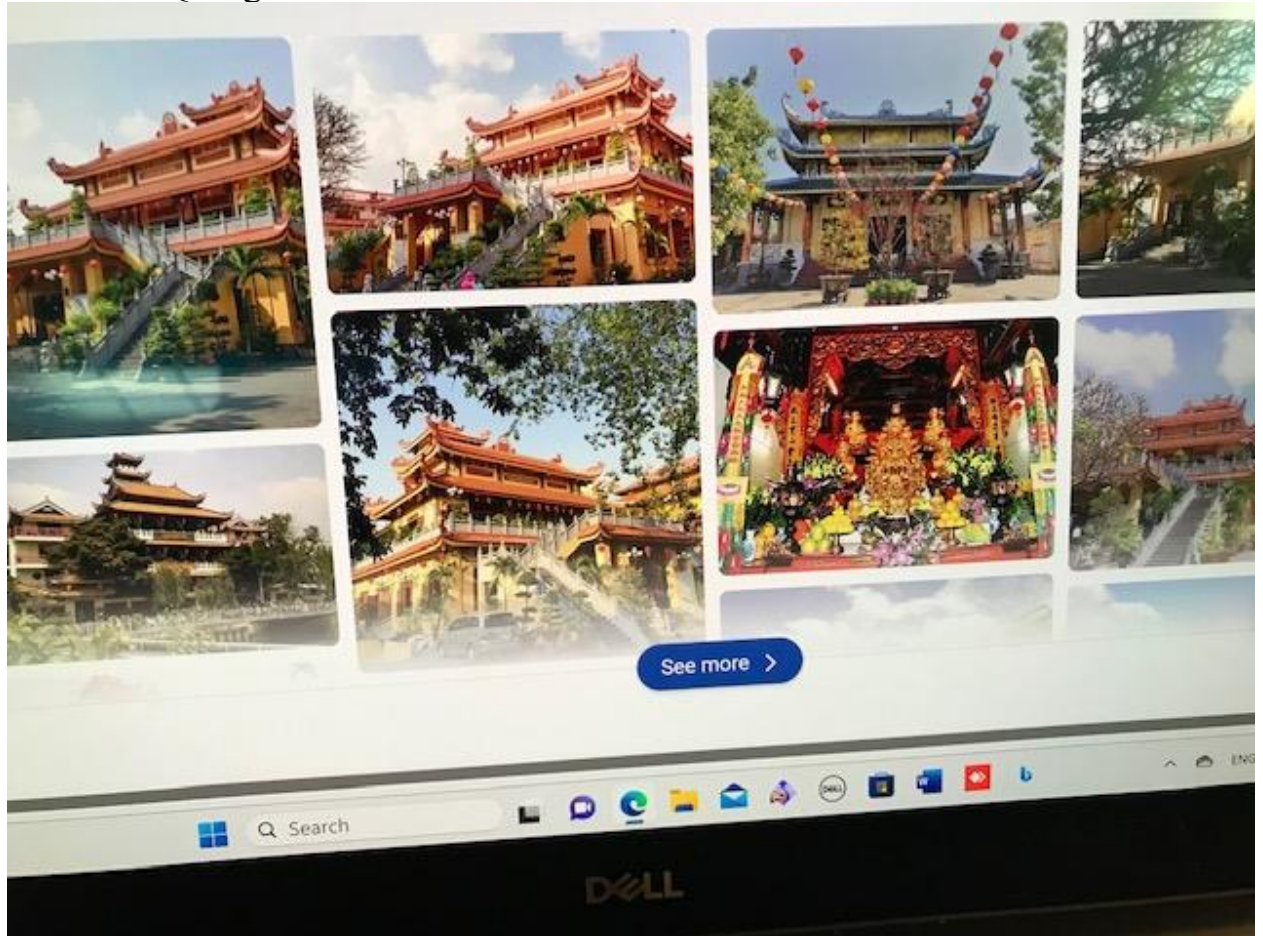
tấn công trở lại của Việt Cộng được tiếp sức do việc giết các anh em Ngô-Đình. Nguyễn Hữu Thọ, Chủ tịch Mặt Trận Dân Tộc Giải Phóng Miền Nam đã tuyên bố với nhà báo Úc Đại Lợi, Wilfrid Burchette rằng: “Việc sụp đổ của anh em nhà họ Ngô đã cho chúng tôi một quà tặng của trời.”

Và, Tướng Thomas A. Lane của Mỹ đã nói một câu thẳng thắn: “Tấn bi kịch sâu xa của cuộc phản bội này được ghi ngay trong phẩm chất của những người trong cuộc. Ngô Đình Diệm và bào đệ là Nhu, là những kẻ, xét theo các điểm căn bản của nhân cách, như thông minh, đạo nghĩa, liêm khiết, và khôn ngoan vốn vượt quá xa các chính khách của Kennedy, là những kẻ đã làm hại hai ông đó. Chính sách Mỹ chẳng những cho thấy sự nhu nhược về đạo nghĩa và sự bất nhất, mà còn thiếu ý thức về những vấn đề tối ư quan trọng. Đây là thảm kịch của ngàn xưa của đạo hạnh bị cường quyền bạo sát.” (Trúc Long Nguyễn Phương, Sơ lược về thân thế & Sự nghiệp của Cố TT. Ngô Đình Diệm, trích Văn Nghệ Tiền Phong số 118).

Nguyễn Đức Cung
Philadelphia Nov. 09-2023

Chùa Phổ Quang

out 187,000 results

Images of Hình chùa Nam Thiên Nhất Trụ

Search

DELL

